ПРИЧА СА НАСЛОВНЕ СТРАНЕ: СРПСКА ДЕЦА СА КОСОВА У ПОСЕТИ БЕОГРАДУ

Градимо град од камена којим нас каменују

Де-ца су по-стро-ји-ла Бе-о-град. Про-бу-ди-ла га, по-сти-де-ла и рас-пла-ка-ла. Би-ло је то на са-мом кра-ју 2005, уочи Ни-колъ-да-на, у пре-пу-ној ве-ли-кој са-ли На-род-ног по-зо-ри-шта и у атри-ју-му На-род-ног му-зе-ја.

Ста-јао је Бе-о-град ду-го, апла-у-ди-рао и пла-као пред де-цом. Би-ло их је 250, тач-но оно-ли-ко ко-ли-ко по-сла-ни-ка се-ди у На-род-ној скуп-шти-ни Ср-би-је. Јед-но де-те на јед-ног по-сла-ни-ка. Срп-ска де-ца са „рас-пе-тог Ко-со-ва". Из Го-ра-ждев-ца, Ла-пљег Се-ла, До-бро-ти-на, Гра-ча-ни-це, До-ње Гу-ште-ри-це, Ста-рог Грац-ког, Ли-пља-на, Су-ши-це, Ба-би-ног Мо-ста, Вр-бе-шти-це, Ба-дов-ца, Ко-сов-ске Ми-тро-ви-це, Ра-ни-лу-га, Ве-ли-ке Хо-че, Штрп-ца, До-ње Бр-њи-це, Кло-ко-та, Ја-жин-ца, Гор-њег Ку-сца, Мо-ги-ле, Ко-сов-ске Ка-ме-ни-це, При-луж-ја, Пре-о-ца, Угља-ра, Сев-ца, Но-вог Бр-да, Оби-ли-ћа, Ра-бов-ца, Пар-те-ша, Ча-гла-ви-це, То-ман-ца, Кме-тов-ца, Цр-кве-не Во-ди-це, Цер-ни-це, При-шти-не.

По-ја-ча-ли су их бе-ло-ру-ски деч-ји фол-клор-ни ан-самбл из Го-ме-ља, хор основ-не шко-ле из Вр-ба-са, ви-те-зо-ви Сви-бо-ра.

Као да је би-ло об-но-ви-тељ-ски ва-жно да се до Бе-о-гра-да про-би-ју ма-ла Ми-ли-ца из

При-шти-не или Је-ле-на из Ве-ли-ке Хо-че, са-вла-да-ју све смр-то-но-сне пре-пре-ке и ов-де из-го-во-ре не-ке јед-но-став-не исти-не, или от-пе-ва-ју не-ке древ-не пе-сме, да би-смо све по-но-во схва-ти-ли.

Кад ви-ди *Мо-ли-тву за стра-дал-ну де-цу све-та* из-ве-де-ну од стра-не срп-ске де-це са Ко-со-ва и из Ме-то-хи-је, тих по-след-њих европ-ских ло-го-ра-ша у XXI ве-ку, нор-ма-лан чо-век не сти-ди се сво-јих су-за. Јед-но-став-них, ис-кре-них, вре-лих, про-чи-шћу-ју-ћих. „Су-зе, на-ша је-ди-на осве-та”, ка-жу де-ца са Ко-со-ва у свом по-тре-сном про-гра-му.

„То-мо, је-си ли пла-као?” пи-та Ива-на Жи-гон, ре-жи-сер и глав-ни ини-ци-ја-тор овог про-гра-ма, ше-фа по-је-ди-нач-но нај-ја-че по-ли-тич-ке стран-ке у Ср-би-ји.

„Је-сам, је л’ ти дра-го?”

„Је-сте.”

Пла-као је чак и веч-ни окорели уред-ник ре-жим-ских днев-них но-ви-на ко-ји је над-жи-вео све ре-жи-ме. Пла-ка-ли су по-сла-ни-ци, пи-сци, сли-ка-ри, ба-ке, омла-ди-на, бе-о-град-ски де-ча-ци и де-вој-чи-це, сни-ма-те-љи, ре-ди-те-љи, ве-ли-ки број оних „обич-них”, од-но-сно пра-вих Бе-о-гра-ђа-на.

То је онај чуд-но-ва-ти тре-ну-так кад се рас-пр-ше све по-ли-тич-ке, ме-дијс-ке, про-па-ганд-не, иде-о-ло-шке и дру-ге мо-дер-не илу-зи-је, и кад љу-ди и на-ро-ди у ду-би-на-ма соп-стве-не ду-ше от-кри-ју са-ми се-бе, не-по-гре-ши-во све-сни шта су от-кри-ли и зашто су открили. То от-кри-ће још увек има не-из-мер-ну сна-гу да ује-ди-ни Ср-бе.

Тре-ну-так ка-да се блуд-ни син вра-ћа ку-ћи.

Са ста-но-ви-шта ка-би-нет-ске пост-пост-мо-дер-не, то је мо-жда „су-ви-ше па-те-тич-но”,

„удар пе-снич-ког на на-уч-но, емо-ци-о-нал-ног на ло-гич-ко”. Са ста-но-ви-шта ре-а-ли-те-та, то је ег-закт-но су-о-ча-ва-ње са жи-во-том пред чи-јом се жр-тве-но-шћу за-не-ми, са жи-во-том чи-ји је сва-ки се-кунд пла-ћен нај-ви-шом це-ном.

Пре-ко пу-та, у атри-ју-му На-род-ног му-зе-ја, ви-део је Бе-о-град тог да-на ли-ков-не ра-до-ве срп-ске де-це са Ко-со-ва. Ви-део је до-мо-ве ко-ји го-ре, обе-све-ће-не хра-мо-ве, не-ми крик на на-цр-та-ним деч-јим ли-ци-ма, де-тињ-ство у бо-дљи-ка-вој жи-ци, ру-ку без ли-ца ко-ја пу-ца у де-цу на пла-жи. Ви-део је и чуд-не све-тло-сти уло-вље-не још не-ве-штом ру-ком, ли-ко-ве све-ти-те-ља, на-ди-ме-ну на-ду ко-ја чу-ва сми-сао све-га.

И опет смо, на-је-дан-пут, би-ли за-јед-ни-ца, опет смо би-ли на-род. Као у оној чуд-но-ва-тој но-ћи из-ме-ђу 23. и 24. мар-та 1999.

За-тим су де-ца са Ко-со-ва про-ше-та-ла од Кне-за до По-бед-ни-ка. На че-лу ду-ге ко-ло-не Бе-о-гра-ђа-на, сло-бод-на, збу-ње-на спо-ко-јем на ко-ји ни-су на-ви-кла. Не-ки-ма од њих, они-ма из ни-жих раз-ре-да, то је мо-жда би-ла и нај-ду-жа шет-ња у жи-во-ту. Њи-ма чи-ја сва-ко-дне-ви-ца из-но-си „пет сто-ти-на ме-та-ра за пет сто-ти-на ду-ша”.

Тре-ба-ло је тог да-на са срп-ском де-цом са Ко-со-ва да бу-де ви-ше чла-но-ва пре-го-ва-рач-ког ти-ма о Ко-со-ву. Да зна-ју о че-му ће пре-го-ва-ра-ти.

А ма-ли-ша-ни су се истог по-по-дне-ва вра-ти-ли та-мо, на Ко-со-во. Ср-би-је та-мо има оно-ли-ко ко-ли-ко бу-де њих.

Тек кад су оти-шли, схва-та-мо: они су бес-крај-но ве-ћи и сло-бод-ни-ји од нас. **<**

(Јануар 2006)